
Entrevista

LA TAVERNA DE CAL "BOLO"

Entrevista a Rosa Llaboré

En aquesta entrevista ens proposem parlar de les tavernes. Segons dades que posseïm, el 1900, a Alcover hi havia les de Domingo Borrell, Joan Prats i Antoni Vidal; el 1910, les de Josep Gumà, Joan Prats, Pere Rubert i Ramon Solé; el 1924, les de Joaquim Domingo i Josep Gumà; el 1930, les de Matias Roig i Joaquim Domingo (1). Una de les tavernes, que ha estat l'última que ha tingut Alcover, és la de la muller de Matias Roig, la Rosa Llaboré i Vidal, de 84 anys d'edat, natural d'Alcover. En la seva joventut treballava en una fàbrica de mitjons; tingué 4 fills i, a més de mestressa de casa, durant prop de 60 anys ha estat tavernera.

— La vostra taverna, coneguda per cal Bolo, en quin any va començar la seva tasca?

— Abans la tenia Rubió (Joaquim Domingo); la casa era nostra i, a fi que no hi poguéssim entrar, va tancar mig any. Després, nosaltres vàrem obrir i ell se n'anà allà on és ca la Maria Forès, al carrer del Rec. Allí tenia espardenyeria i taverna; això succeí un any després de casar-me amb Matias; o sigui, l'any 1923. De moment, començarem amb poca cosa i de mica en mica anàvem progressant. La taverna la tinguérem sempre, fins a l'incendi de la casa a començament dels anys 70.

— *Quantes tavernes hi havia aleshores a Alcover?*

— La de cal Rubió; la de la Bonica, que era a la plaça Nova i abans havia estat al portal de Sant Miquel, a la torre de la part de baix, i la de cal Prats; la de cal Prospro havia plegat l'any 1918.

— *Quines begudes servíeu?*

— Vi, conyac, orlanda, cassalla, etc.; també servíem cafè en una cafetera d'aquelles on es posava una baieta a dalt i es tirava el cafè. D'una vegada es feien 30 o 40 cafès i cada vegada que algú en demanava es feia calentar si estava fred.

— *Fèieu menjars, també?*

— Sí: fesols fregits, llangonissa, carn a la brasa, arengades, bacallà; sempre havies d'estar preparat per si algú en demanava. Tinguérem molta gent a menjar i beure quan es féu la carretera de Mont-ral; com també uns anys més tard quan es començà a treballar a les pedreres; abans de marxar cap al treball, i moltes vegades a la tornada, venien al nostre establiment i feien força *gasto*. La marxa era molt de matí i ho feien a peu, il·luminant-se amb una llanterna; la carretera de Mont-ral fa 50 anys que fou construïda.

— *S'hi jugava, a la taverna?*

— Sí; es jugava al 21, al set-i-mig, a la manilla (en aquest joc, normalment sols s'hi jugava el beure; al set-i-mig s'hi jugaven diners).

— *Es jugava a altres jocs, com per exemple dòmino, daus...?*

— No; sols es jugava a les cartes.

— *Un dia normal venia molta gent?*

— Com ja he dit abans, bastant de gent. De primer, els treballadors de la carretera i després els de les pedreres. Solien beure quasi sempre més d'una copa; els festius sempre teníem la mateixa clientela, 10 o 12 persones.

— *Recorda preus de les begudes?*

— Els preus han estat molt diferents; comencàrem a cobrar per un got de vi o una copa cinc cèntims; després 10, 15, un ral, dos rals, i en'cabat va arribar a una pesseta i últimament 5 duros. No sols veníem a copes; també hi havia persones que venien a buscar begudes i se les emportaven cap a casa, sempre al detall. De vegades venien a buscar-ne un ralet perquè no tenien cèntims; en aquell temps hi havia molta misèria.

— *De la taverna, en teníeu cura vós sola, o bé us ajudava el vostre marit?*

— Ben poc; alguna vegada, els vespres; a ell, li agradava molt de jugar a cartes i com que hi havia poca gent ho feia jo.

— *Un dia molt bo devia ésser la Fira, no?*

— El dia de la Fira, venia tanta gent que semblava que ho donéssim. Tothom volia venir a casa nostra; fèiem carn de crestó; aquell dia era extraordinari; la carn la fèiem a la brasa amb carbó d'alzina; la mateixa olor de la carn atreia la gent; la carn l'acompanyàvem amb fesols fregits. En aquell temps, gran part de la Fira es feia al pati i al costat de l'Església; a la part del nostre carrer, s'hi posaven els *tocinos* i el tir de colom, que es feia a pedrades: tres pedres un ral i si els mataven o li feien sang, el colom era del tirador; si era foraster, venia a casa, els el pelava, i els el coïa, També, davant de casa, s'hi posaven els cavallets, que anaven amb una maneta i un engranatge que els feia rodar; aquests eren dels pares de l'Agustí dels Cavallets, que durant molts anys va portar els cotxets de xoc al Portal. Feien pagar 10 cts. i, com a música, tenien un piano manubri. L'Agustí, que aleshores era molt petit, dormia a casa i els seus pares hi menjaven. Al Pati hi havia els xurraires, dues parades i els faixers. Al carrer del Rec, des dels quatre cantons fins al pati, hi havia parades de torronaires, destacant-s'hi l'especialitat d'avellanes, mel o sucre. Tot plegat resultava un espectacle molt bonic.

— *Però a la Fira també hi havia molt de bestiar, oi?*

— Sí; a més dels *tocinets* davant de casa, a darrera l'Església es venien ruquets; de mules, poques; on hi ha l'hort dels escolans, s'hi posaven els bous, i a la Garriga els bens i cabres; eren moltes les famílies que compraven el crestó i el xai per la Festa Major.

— *De quincalla, també n'hi havia?*

— Sí, però es posava a la plaça Nova. Al portal de l'Estació, fins que no es féu l'edifici del Cercle d'Amics no s'hi feia res.

— *Podríeu contar-nos alguna anècdota de la Taverna? (Contesta el fill de la Rosa, el Matias).*

— Hi havia un parroquià que sempre venia el primer, perquè així, quan en venia un altre hi havia el costum d'invitar a beure els que hi havia a la taverna i, d'aquesta manera, sempre bevia pagant els altres. Així, moltes vegades es passaven de beure. Quan feia mal temps, com la llum dels carrers en aquell temps era molt escassa, hi havia un home cec que es deia Batista i els acompanyava a casa; es coneixia tan bé tot el poble que deia, si plovia: "Aneu atents que aquí hi ha un toll (el que passava és que ell ja s'hi havia posat dintre, del toll, abans). Com que el Batista no veia les cartes, donava diners a l'Aranyó perquè jugués per ell; la dificultat més gran que tenia era per encendre el foc; per saber si n'hi havia, havia de tocar-lo amb els dits i, naturalment, es cremava. L'Aranyó sempre deia que la cassalla era fluixa, que per a ésser bona havia de cremar; una vegada, en lloc de cassalla li vaig posar alcohol i ell, en beure, va exclamar: "això sí que crema".

Els meus anys (parla la Rosa) em fan recordar la festa del bisbe Barbe-

rà. Tenia set anys i recordo el ball dels Vells (2). Fou una festa molt maca; allà a casa seva vàrem fer un bosc molt gran que guanyà el primer premi; als pobres els repartiren un quilo d'arròs, un quilo de carn i un litre d'oli (aquí, la Rosa s'emociona perquè a casa seva també n'hi van donar). A casa del Bisbe varen exposar tots els donatius que li feren amb motiu de la seva consagració. Recordo que hi havia molta roba.

— *Bé, parlem de la seva joventut. ¿Fins en quina edat vàreu anar al col·legi? bé, costura se'n deia aleshores.*

— A costura no hi vaig anar mai; als set anys vaig començar a treballar a la fàbrica de mitjons del Jové, que tenia al carrer d'En Perxes. Treballava en una màquina remalloso (3) que feia les punteres (4). A l'entrada, el Sr. Jové hi va posar una màquina que en feia 6 dotzenes que anava per la força del cavall. Sempre vaig veure el pare malalt de dolor i, per tant, no podia treballar; la que treballava era la meua mare, que ho feia a l'esmentada fàbrica del Sr. Jové. Érem tres germans i vivíem a la plaça Vella, on avui hi ha la botiga on venen verdures i mel; allí va morir el meu pare. Els arrendaments d'aquells temps valien entre un duro i sis pessetes al mes.

Parlant d'anècdotes, allí al carrer de casa, l'Anicet, el dia de la Festa Major tirava els petards i un any feia molt d'aire i un dels petards va explotar abans del que comptava i se li emportà la mà; va entrar a casa i la sang li sortia a raig fet; la senyora Lola, que era llevadora i infermera, li va lligar una tovallola que li vaig donar; s'estava celebrant la missa major i vaig entrar a l'Església picant de mans i cridant: "l'Anicet s'ha llevat la mà".

— *Rosa, moltes gràcies per la vostra interessant informació.*

ENTREVISTA RECOLLIDA PER
ANDREU BARBARÀ I CAMAFORT i
Ma. TERESA FIGUERAS I JOVÉ

NOTES:

- (1) "Anuario General de España" dels anys referits.
- (2) Arbres i rames amb què van adornar el carrer.
- (3) Màquina de refer les malles en les costures dels gèneres de punt.
- (4) Part davantera del mitjà, mitja...